

УДК 130.123.4:008

ОСВІТНІ СТРАТЕГІЇ ФОРМУВАННЯ ДУХОВНОСТІ МОЛОДІ В ЕПОХУ ІНФОРМАЦІЙНО- ВИСОКОТЕХНОЛОГІЧНОГО ПРОГРЕСУ

EDUCATIONAL STRATEGY OF FORMATION SPIRITUALITY OF YOUTH DURING
AN EPOCH INFORMATION-HIGHLYTECHNOLOGICAL PROGRESS

Н.В. Поліщук
В.Р. Поліщук

Актуальність теми дослідження. Важливість вивчення проблеми становлення духовності молоді в епоху сучасного прогресу обумовлена необхідністю формування нового способу мислення та відвернення глобальних криз людства.

Постановка проблеми. Існує проблема створення універсальної освітньої парадигми з урахуванням викликів інформаційно-високотехнологічного прогресу, який вимагає формування нової педагогіки – ноосферної космічно-орієнтованої, на основі якої здійсниться перехід від людини розумної до людини високодуховної (божественної).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему освітніх стратегій формування духовності молоді в дусі сучасної епохи досліджували В. Андрущенко, Т. Андрущенко, О. Базалук, Г. Берегова, Б. Гершунський, Л. Губерський, О. Кивлюк, Д. Свириденко та ряд інших.

Постановка завдання. Стаття присвячена виявленню освітніх стратегій щодо формування духовності молоді та необхідності впровадження в навчально-виховний процес ноосферної космічно-орієнтованої педагогіки, яка б відповідала сучасній епісі.

Виклад основного матеріалу. Традиційні освітні цілі формування духовності потребують нового переосмислення, оскільки змінилися природні, суспільні та духовні умови життя. Показана недостатність філософсько-педагогічних парадигм щодо

Urgency of the research. The importance of studying the problem of becoming spirituality of youth during an epoch of modern progress is caused by necessity formation of a new way of thinking and avoidance of global crises of mankind.

Target setting. The problem of creation of a universal educational paradigm in view of calls of information-highlytechnological progress which demands formation of new pedagogics – a noosphere space-focused on the basis of which transition from the person reasonable will be carried out to the person highlyspiritual (divine).

Actual scientific researches and issues analysis. The problem of educational strategy of formation of spirituality of youth in spirit of a modern epoch V. Andrushchenko, T. Andrushchenko, O. Bazaluk, G. Bereгова., B. Gershunsky, L. Gubersky, O. Kivljuk, D. Sviridenko and others.

The research objective. The article reveals the educational strategy concerning formation spirituality of youth and necessity of introduction for teaching and educational process noosphere space-focused pedagogics which would answer a modern epoch.

The statement of basic materials. The traditional educational purposes of formation of spirituality require new reconsideration as natural, public and spiritual conditions of a life have changed. Insufficiency of philosophical-pedagogical paradigms concerning new mechanisms of

нових механізмів розвитку культури, поведінки, духовності та відповідальності молоді в час стрімкого зростання інформаційно-високотехнологічного прогресу – або відбудеться ноосферний космічно-орієнтований прорив у становленні повноцінної високодуховної особистості з перспективами розвитку людства, його духовним і суспільним оновленням або ж суспільство так і не зможе розв'язати глобальні кризи сучасності й уникнути можливих планетарно-космічних катастроф у майбутньому. Обґрунтована сутність ноосферної космічно-орієнтованої педагогіки, яка повинна базуватися на процесах навчання, виховання і розвитку підростаючих поколінь в дусі антропокосмізму й високої духовності та покликана формувати всеохоплюючий ідеальний образ людини майбутнього.

Висновки. Доведено, що у філософії освіти відповідні дослідження і його результати використовуються для отримання актуальної інформації про закономірності й організацію навчально-виховної роботи, тому у справі формування фундаментальних складових високої духовності молоді актуальним завданням стає створення оновленої педагогіки, яка повинна мати ноосферне космічно-орієнтоване спрямування з метою розв'язання проблем, які виникли в результаті функціонування інформаційно-високотехнологічного прогресу.

Ключові слова: освітня стратегія, духовність, ноосферний, космічно-орієнтований, філософія освіти, педагогіка, інформаційно-високотехнологічний прогрес.

development of culture, behaviour, spirituality and the responsibility of youth during prompt growth of information-highly technological progress is shown – or takes place noosphere the space-focused break in becoming high-grade it is highspiritual person with prospects of development of mankind, to its spiritual and public updatings or the society and cannot solve global crises of the present and avoid possible planetary-space accidents in the future. The proved essence noosphere the space-focused pedagogics which should be based on processes of training, education and developments of rising generations in spirit anthropocosmism and high spirituality and is called to form a comprehensive ideal image of the person of the future.

Conclusions. It is proved, that in philosophy of formation corresponding researches and its results are used for reception of the actual information on laws and the organization of teaching and educational work, therefore in business of formation fundamental compound high spirituality of youth actual problem becomes creation of the updated pedagogics which should have a noosphere the space-focused direction with the purpose of the decision of problems which have resulted from functioning information-highlytechnological progress.

Keywords: educational strategy, spirituality, noosphere, space-focused, philosophy of formation, pedagogics, information-highlytechnological progress.

Актуальність теми дослідження. Нині спостерігаються фундаментальні зміни в життєдіяльності суспільства, особливо молоді, під впливом інформаційно-високотехнологічного (ІВТ) прогресу, який розгорнувся з кінця ХХ ст. і на початку ХХІ ст. на основі нано-, біо-, інфоіндустрії, когнітивних та соціогуманітарних наук і технологій, космічної, електронної і гіперкомп'ютерної техніки, робототехніки, штучного інтелекту

та генної інженерії тощо, природно-цивілізаційних змін, які відбуваються на сучасному етапі розвитку цивілізації та набувають планетарно-космічного значення. Нові здобутки людства, насамперед ІВТ, актуалізували визначальні й життєво важливі аспекти існування людства, зокрема, освіту й виховання, а, відповідно, й формування фундаментальних духовних цінностей. З філософсько-освітньої точки ІВТ прогрес варто розглядати як глобальний цивілізаційний процес, який уже сьогодні справляє суттєвий вплив практично на всі області життєдіяльності людини і суспільства, зокрема, освіти, а в подальшому буде визначати і все духовне обличчя глобального ноосферного космічно-орієнтованого ІВТ суспільства – нової цивілізації XXI і наступних століть.

Постановка проблеми. Сучасні традиційні освітні цілі формування духовності потребують нового переосмислення, оскільки змінився світ, змінилися природні, суспільні та духовні умови життя в епоху ІВТ прогресу, тому настала нагальна потреба формування нового способу мислення на основі високодуховного, ноосферного космічно-орієнтованого світогляду в сучасній молоді та майбутніх поколінь, за якого сучасна людина змогла б повноцінно реалізуватися, самоствердитися як творча високодуховна особистість, як особистість, яка в глобальному (всеохопному, планетарному) масштабі усвідомлює єдину долю людства і необхідність відвернути глобальні кризи та уникнути омніциду на Землі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблему освітніх стратегій формування духовності молоді в дусі сучасної епохи досліджували В. Андрущенко, Т. Андрущенко, Б. Гершунський, Л. Губерський, О. Кивлюк, Д. Свириденко та ряд інших. Важливу роль при дослідженні питань ноосферної та космічної освіти, формування людини майбутнього відіграли праці таких авторів, як: Т. Андрущенко, О. Базалук, Г. Берегова, К. Вентцель, В. Вернадський, В. Кавалеров, В. Казначеев, К. Корсак, В. Кутирєв, І. Ланцев, Н. Маслова, М. Моїсеєв, Вл. Соловйов, Ю. Туниця, та ін.

Проблеми космосу, людини як частинки Всесвіту, прогресу та майбутнього людства і цивілізацій, які нами аналізувалися, досліджували: В. Андрущенко, Л. Гінділіс, Ф. Дайсон, М. Дробноход, М. Кайку, І. Климишин, Дж. К. О'Нейл, А. Панов, В. Севастьянов, А. Урсул, С. Хантінгтон, В. Хартов, К. Ціолковський, А. Чижевський, Й. Шкловський та ін.

Постановка завдання. Недостатньо розкритим у вітчизняній та західній філософії є зв'язок між впливом ІВТ прогресу на духовність та завданнями, які нині стоять перед освітянами, ученими, спеціалістами різних галузей стосовно створення та розгортання освітніх стратегій формування духовності молоді в контексті ІВТ прогресу. Тому актуальним є завдання як у сучасний ІВТ період розвитку суспільства, який позначений загостренням глобалізаційних процесів, екологічної, зокрема, кліматичної кризи і нагальною потребою вирішення проблем виживання людства та збереження цивілізації, створити та впровадити новітню освітню стратегію для середньої та вищої школи з орієнтацією на формування високодуховних цінностей молоді, які спрямовані на вироблення ноосферних космічно-орієнтованих світоглядних позицій високодуховної людини майбутнього.

Виклад основного матеріалу дослідження. Згідно Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки ключовим завданням освіти у XXI ст. є розвиток критичного мислення, орієнтованого на стале майбутнє з урахуванням кардинальних змін в усіх сферах суспільного життя для забезпечення нової якості освіти, адекватної нинішній історичній епосі, яка характеризується низкою освітніх проблем: відсутність цілісної системи виховання, фізичного, морального і духовного розвитку і соціалізації дітей та молоді; падіння суспільної моралі, що призвело до бездуховності, низької культури поведінки частини учнівської та студентської молоді; повільне здійснення гуманізації, екологізації та інформатизації системи освіти, впровадження у навчально-виховний процес інноваційних та інформаційно-комунікаційних технологій та ін. [8]. Фактично сучасна цивілізація перебуває

на роздоріжжі або, висловлюючись мовою синергетики, у точці біфуркації, тобто парадигмальну альтернативу розгалуження подальшого розвитку провідні мислителі вбачають або в поверненні до примітивних механізмів розвитку культури на основі інформаційних технологій маніпулювання поведінкою і свідомістю людей, або в ноосферному прориві, в гуманізації і становленні повноцінної особистості [9, с. 134]. Адже, суспільним покликанням філософії освіти ще з часів античності було і залишається духовне оновлення соціумів, відкриття нових перспектив розвитку людства і кожної людини [9, с. 136].

Аналізуючи проблему розробки освітніх стратегій щодо формування фундаментальних складових високої духовності молоді необхідно звернутись до питання нерозривного зв'язку освіти, зокрема, філософії освіти і педагогіки. Так Л. Губерський та В. Андрущенко наголошують на чіткій зв'язок між філософією та педагогікою. Взаємопотенціуючий симбіоз філософії та освіти є фундаментом і гарантом органічного, інтенсивного і динамічного становлення освітньої системи. Первинність філософії щодо педагогіки, як і щодо інших наук визначається насамперед тим, що вона уособлює собою ширший погляд на світ, місце і роль людини в ньому, зосереджує своє пізнання на загальних закономірностях розвитку світу як «світу природи» та «світу людського буття» (культури), тому постає для них у якості теорії й методології. Іншими словами, «філософія є теоретичною основою і методологією педагогічного освоєння світу. Їх основні методологічні принципи є водночас висхідними принципами педагогіки. Спираючись на них, педагогіка виокремлює власні принципи (навчання, виховання, освіти тощо), вибудовує теорію, коріння категоріального каркасу якої знаходиться у лоні філософії» [4, с. 23].

На думку Л. Губерського та В. Андрущенко «філософія змінює роль і статус освіти, її суспільне навантаження і відповідальність. Освіта розглядається нею як функція суспільства по формуванню гармонійної,

всебічно розвиненої самодостатньої особистості, здатної користуватися «власним розумом» (І. Кант), розвиненими почуттями і волею, орієнтуватися у глобальних інформаційних потоках, жити і працювати у світі постійних змін і трансформацій. Одночасно освіта виявляється стратегічним ресурсом розвитку цивілізації» [4, с. 65-66]. Згідно В. Андрущенка «В інтелектуальній історії людства відома тісна взаємодія філософії і педагогіки. Будь-яка педагогічна система завжди своїм підґрунтям мала певну філософську систему, а будь-яка філософська система як прикладне втілення реалізувалася через педагогічні принципи та ідеї. Те, що ці сегменти науки, культури, духовного життя суспільства як такого пов'язані одне з одним, – очевидно. І педагогіка, і філософія займаються людиною, формуванням її духовного світу, загальної культури, підготовкою до життя в самому широкому розуміння цього слова» [1, с. 7].

За В. Андрущенком, якщо педагогіка, головним чином, вивчає механізм означеного делегування, то філософія, насамперед, опікується ідеалом – визначенням якості і змісту своєрідного «духу епохи», на якому базується цей тип культури, виробництва, спілкування і який «делегується» в освіту як суспільно визначена вимога, норма, стандарт чи ідеал... З погляду філософії, освіта (і виховання) є трансформацією «духу епохи» у структуру свідомості, світогляд, духовний світ, культуру і загальне єство особистості. Трансформований засобами освіти «дух епохи» стає її (особистості) стрижневою підвалиною, визначає співрозмірність (або неспіврозмірність) людини з її добою. Через освіту (культуру, виховання) цей дух визначає суспільно вагомі параметри особистості. Філософія ж освіти корегує, по-перше, його суспільну якість і значення; по-друге, ефективність реалізації педагогічними заходами в умовах і можливостях наявного типу культури; по-третє, відповідність загальноцивілізаційним магістралям розвитку людства у загальноісторичному аспекті [1, с. 9-10]. Отже, симбіоз «філософія освіти – педагогіка» повинен стати стратегічним ресурсом подальшого становлення

духовності молодого покоління та розвитку цивілізації. Напрямок діяльності такого симбіозу – формування високодуховної, всебічно розвиненої, творчої, самодостатньої особистості, здатної до постійного саморозвитку та швидкої орієнтації в умовах ІВТ прогресу. Адже, високі технології створюються розумом, що зрощується освітою, наукою і культурою.

О. Базалук окреслює додаткові характеристики, якими повинна володіти філософія освіти, якщо розглядати її як науку предметну, що змушує [2, с. 14-15]: 1. Філософія освіти повинна набути активне начало, яке закладає нові світоглядні основи в підростаючі покоління, вивільняє внутрішні потенціали формування психіки, розбиває історично сформовані архетипи, але при цьому зберігає і передає від покоління до покоління історико-культурні цінності і традиції. Філософія освіти виходить за теоретичні та прогностичні рамки, і предметно намагається моделювати, впливати на формування людини і суспільства. 2. Філософію освіти розглядати як примус (практика, втілення) – це спрямованість освітнього процесу в конкретній мікро- і макросоціальній групі. Це рух до заздалегідь визначеного і наміченого соціального ідеалу (образу людини майбутнього). 3. Філософію освіти розуміти як освітньо-виховну практику – це проголошення дисципліни, дотримання визначених правил, встановлення чітких меж дозволеного і забороненого. 4. Філософія освіти як технологічна практика – освітня технологія (діюча модель), що підкріплена наукою (сама філософія освіти і весь комплекс міждисциплінарних досліджень, який вона охоплює), політикою (державна політика у сфері освіти) і практикою (державна система освіти, яка через освітні установи різної форми власності здійснює освітній вплив на підростаючі покоління).

Таким чином, у центрі високодуховного виховання молоді має бути молода людина, частинка Всесвіту, як самоцінність у всій повноті свого творчого ставлення до життя й такій же повноті можливостей для власної самореалізації, самоствердження та самодостатності; вона має базуватися на

загальнолюдських і духовних цінностях у їх органічному поєднанні з національними і ментальними пріоритетами; вона повинна розгортатися у «дусі епохи» – творити відповідну даній епосі людину, носія свідомості ноосферного рівня, людину духовно розвинену, яка прагне до розвитку людської ноосферної цивілізації як унікального космічного феномена (В. Андрущенко), як «благоговіння перед життям» (А. Швейцер), прагненням «вічного миру» (І. Кант), введення людства в царство божественності (М. Бердяєв), відповідальності й високої духовності, тобто ноосферну (В. Вернадський) фазу його цивілізаційного поступу, яка «розширюється в просторі і часі» (В. Оленьєв, А. Федотов); ця філософія може бути лише плюралістичною, толерантною, дискурсивною, базуватися на відповідальності та свободі творчого й високодуховного космічно-орієнтованого мислення.

На думку Д. Свириденка «Система вищої освіти України переживає спробу здійснити теоретичне обґрунтування нової освітньої парадигми, яка прийшла би на зміну класичній, що переживає кризу. Пошук пріоритетів розвитку в цій галузі потребує використання філософської методології, адже вона має евристичний потенціал, з одного боку, для обґрунтування моделей розвитку освіти (в якості філософії освіти); з іншого боку, в якості соціальної філософії може, здійснити аналіз важливих соціальних явищ, на фоні яких здійснюється модернізація (мова йде про глобалізаційні трансформації); з третього боку, футурологічна методологія здатна сформулювати тенденції розгортання суспільства та спрогнозувати, до чого повинна бути готова система освіти в майбутньому, які випереджаючі кроки повинні бути запроваджені, яким має бути студент майбутнього...» [12, с. 68].

О. Кивлюк розглядає вплив викликів сучасної епохи на розвиток суспільного життя, зокрема: сучасна епоха характеризується загостренням глобальних проблем і розгортанням суперечливого процесу становлення багатовимірного і цілісного світу на засадах ідеології космополітизму,

невід'ємною складовою якого є розгортання освітньої революції як частини глобальних змін у механізмах функціонування і розвитку цивілізації [7].

Передбачається, що головним рушійним фактором у XXI столітті стане розвиток трьох високих технологій, здатних кардинально змінити життя суспільства, які дозволять реалізувати сценарій створення штучної біосфери: штучного інтелекту, нанотехнологій та біотехнологій [7, с. 152], а також генна інженерія. Академік Н. Козирєв попереджав: «Перш ніж відправитися в Космос, людина повинна навчитися розумно жити на Землі, щоб не розповсюдити на Всесвіт сферу своєї дурості, суєти і неповаги один до одного. Як би не були важливі космічні перспективи людства, на першому плані сьогодні стоять ноосферні проблеми і проблеми виживання. Шукаючи інші цивілізації, на всякий випадок збережіть свою» [6, с. 168]. Якщо говорити про долю людства в цілому, головна його альтернатива – чи стане воно космічною надцивілізацією з безсмертними людьми або загине, чи буде в майбутньому перенаселення Землі апокаліптичною кризою – вичерпанням всього або сталий розвиток. Вихід з катастрофічного стану в істотній мірі залежить від світоглядних установок і етичних (перш за все високодуховних) орієнтирів людини [7, с. 153]. Становлення ІВТ суспільства як першої стадії ноосфери визначає нову стратегію сталого розвитку цивілізації як виживання і безперервного прогресу людства та збереження біосфери. Інформатизація й технологізація та екологізація суспільства створюють можливості випереджувального розвитку освіти і науки у ході становлення сфери розуму [7, с. 158]. Таким чином, необхідною умовою переходу до ноосферної космічно-орієнтованої ІВТ цивілізації є трансформація всієї системи освіти і виховання, орієнтування її на цілі сталого розвитку та усвідомлення єдиної долі людства і необхідності збереження життя на Землі.

Майбутнє цивілізації залежить від науки, культури суспільства, високих (божественних) духовних якостей людей. Шлях до становлення ноосферної космічно-орієнтованої ІВТ цивілізації проходить через

систематичне пізнання екологічних основ життєдіяльності людства і розумної її організації. Вища мета глобальної цивілізації – створення громадянина єдиної гармонійної світової людської спільноти. Людині буде потрібна особлива мобільність і комунікабельність, здатність адаптуватися до зміни умов життя, зміни професій, культурного середовища, рухатися і вчитися все життя [7, с. 159]. Метою одухотворення освіти є вироблення і відтворення певного ідеалу людини майбутнього, що володіє новим світобаченням. Він формується природознавством і науками про людину за допомогою інтегративних процесів, тобто є холістичним, представляючи світ людини як цілісність. Висока одухотвореність освіти полягає в поверненні їй втраченої виховної функції. Культура, висока духовність – це підвалини майбутнього розвитку, тому культивування високих духовних і моральних цінностей стає найважливішим завданням освіти [7, с. 161].

Ми солідарні з твердженням Г. Берегової в тому, що «Питання духовності кожної особистості – людини майбутнього – нині є стратегічним для людства з позиції необхідності його виживання шляхом вирішення глобальних проблем. Зрештою, від забезпечення належного (високого) рівня духовності залежить те, якою буде людина та яким буде людське суспільство в майбутньому» [3, с. 38]. На філософію освіти в сучасному суспільстві покладається гуманістичнокультуротворча функція, що визначається її потенційними можливостями вирішувати найбільш важливі завдання в стратегії виживання людства та збереження цивілізації – забезпечення майбутнім поколінням успішної соціалізації в умовах інформаційності й обґрунтування необхідності постійних прогресуючих змін в освітній системі.

Визначення методологічних підходів до формування нового, планетарно-космічного світогляду людини майбутнього у вищій школі [3, с. 42].

На нашу думку, в сучасних умовах саме педагог має стати центральною фігурою ноосферної космічно-орієнтованої ІВТ епохи і його

головною зброєю при формуванні у молоді ноосферного космічно-орієнтованого світогляду та ідеального образу ноосферної космічно-орієнтованої молоді людини майбутнього. Ідеалом учителя є образ всебічно розвиненої особистості, спроможного долучитися до процесу ІВТ революції, суспільних і професійних перетворень, бути професіоналом, який здатний до багатоваріативності педагогічної дії, прогнозування можливих суспільних результатів, володіння прийомами аналізу та самоконтролю, вміння філософсько-педагогічно осмислити нові соціально-економічні та духовно-моральні умови виховання, оцінити нові науково-технічні й високотехнологічні тенденції з позицій філософсько-педагогічного бачення. А основними напрямками формування особистісних характеристик сучасного вчителя мають бути: поглиблення і розширення науково-філософського світогляду; підвищення загальної культури – духовної, моральної, етичної, естетичної; постійне оновлення науково-технічних і гуманітарних знань, раціональної складової особистості; кристалізація вольових якостей; підвищення педагогічної майстерності; поглиблення органічного зв'язку вчителя з життям багатонаціонального суспільства, соціальною практикою; бути мудрим, вірити в добро і творити його; використовувати у своїй роботі прогресивні християнські цінності і настанови Біблії.

Висновки з даного дослідження і перспективи подальших розвідок.

Отже, нами проаналізовано ряд освітніх стратегій, які в тій чи іншій мірі стосуються формування високої духовності молоді в епоху ІВТ прогресу, а саме: критичне мислення, орієнтоване на стале майбутнє з урахуванням кардинальних змін в усіх сферах суспільного життя для забезпечення нової якості освіти (Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки); ноосферний прорив в гуманізації і становленні повноцінної особистості (Л. Панченко); випереджаюча неklasична освіта, цілі і завдання якої пов'язані з техносферною траєкторією розвитку цивілізації, яка має ряд можливих сценаріїв: самопливу, сталого розвитку, створення штучної

біосфери, космічної експансії (І. Ланцев); виховання людини майбутнього, шляхом формування планетарно-космічного світогляду і мислення, екологічного світогляду, людського в людині (Г. Берегова, О. Базалук); ноогуманізм як нова парадигмальна тенденція щодо формування ноогуманістичних філософії і світогляду; ноосферна освіта («ноосферна» парадигма), яка вбирає в себе космічні педагогіку, освіту і виховання (В. Андрущенко, О. Базалук, Д. Свириденко, К. Вентцель, А. Урсул, Н. Маслова та ін.); людиноцентрична та гуманоцентрична (В. Кремень, Л. Губерський); філософія освіти у світлі нової космологічної концепції (О. Базалук); відкрита освіта та віртуальний університет на основі ІКТ, що призведуть до доступності знання й можливості самоосвіти та саморозвитку особистості та суспільства загалом (В. Вашкевич, О. Кивлюк); ноосферна космічно-орієнтована педагогіка, яка повинна базуватися на процесах навчання, виховання і розвитку підростаючих поколінь в епоху ІВТ прогресу в дусі антропокосмізму, формування у них ноосферних космічно-орієнтованих свідомості та світогляду, високій духовності, прогресивній ментальності, відповідальності тощо і буде напрямлена на розв'язання глобальних криз сучасності й уникнення можливих планетарно-космічних катастроф у майбутньому (Н. Поліщук) та ін.

Відтак, як видно з наведеного вище, постійно з'являються нові філософсько-педагогічні парадигмальні напрями, які свідчать про потребу в новій універсальній освітній парадигмі, яка б врахувала виклики ІВТ прогресу, тобто відповідала «духу епохи» за В. Андрущенко. Такою парадигмою може бути, згідно представлених міркувань, ноосферна космічно-орієнтована педагогіка та її основні категорії – ноосферно космічно-орієнтовані освіта і виховання. Ноосферна космічно-орієнтована педагогіка матиме за мету формування у свідомості більш зрілої молоді всеохоплюючий ідеальний образ ноосферної космічно-орієнтованої особистості у процесі систематизованого набуття знань, в тому числі

філософсько-космологічних, космічних умінь і навичок та формування на їх основі науково-філософського, ноосферного космічно-орієнтованого світогляду, творчих здібностей, високодуховної картини світу, почуття відповідальності за природо-суспільні зміни на Землі; така педагогіка передбачатиме виховання фундаментальних складових високої духовності, а, отже, рис високодуховної (божественної) особистості, на основі яких здійсниться перехід від людини розумної до людини високодуховної, з ноосферними космічно-орієнтованими свідомістю і світоглядом, яка формуватиме в майбутньому космічні поселення людства в житлових орбітальних комплексах і на найбільш придатних для життя планетах Сонячної системи та на землеподібних планетах Всесвіту [10, 11].

Таким чином, маючи на увазі, що у філософії освіти відповідні дослідження і його результати використовуються для отримання актуальної інформації про закономірності навчання і виховання й організації навчально-виховної роботи, то у справі формування високої духовності молоді актуальним завданням стає створення оновленої педагогіки, на нашу думку, ця педагогіка повинна мати ноосферне космічно-орієнтоване спрямування з метою розв'язання проблем, які виникли в результаті функціонування ІВТ прогресу.

Список використаних джерел

1. Андрущенко В.П. Філософія освіти: Навчальний посібник / За заг. ред. В. Андрущенко, І. Передборської. – К.: Вид-во НПУ імені М.П. Драгоманова, 2009. – 329 с.
2. Базалук О.О. Постмодернізм: філософія освіти / О.О. Базалук // *Future Human Image* 2(5). – Київ, 2015. – С. 9–22.
3. Берегова Г.Д. Філософія освіти: прагматистсько-інструменталістська концепція формування людини майбутнього у вищій школі / Г.Д. Берегова // *Future human image*. – Київ, 2016. – № 3 (6). – С. 31–46.
4. Губерський Л. Філософія як теорія та методологія розвитку освіти / Л. Губерський, В. Андрущенко – К.: МП Леся, 2008. – 516 с.
5. Кивлюк О.П. Розвиток суспільного життя і виклики сучасної епохи / О.П. Кивлюк // *Гілея: науковий вісник: Збірник наукових праць*. – 2010. – Випуск 36. – С. 157–167.
6. Козирев Н.А. Шлях у Космос / Н.А. Козирев // *Нева*. – 1969. – № 12.

7. Ланцев И. Стратегии, цели и задачи опережающего образования в свете эсхатологических ожиданий и футурологических прогнозов / Игорь Ланцев // *Future Human Image* 2(5). – Киев, 2015. – С. 149–163.

8. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.medunif.lviv.ua/files/info/nats.strategia.pdf. – 37 с. – Назва з екрану.

9. Панченко Л. Суспільне покликання філософії освіти в умовах глобальних трансформацій / Леся Панченко // *Філософія освіти*. – 2014. – № 2 (15). – С. 131–140.

10. Поліщук Н.В. Філософсько-освітні перспективи пізнання Всесвіту та виховання духовних людей космічно-інопланетного майбутнього / Н.В. Поліщук // *Філософія и космология/Philosophy Cosmology* 2013. – Киев, 2014. – С. 190–200.

11. Поліщук Н.В. Необхідність становлення антропокосмічної педагогіки у ХХІ столітті (філософсько-освітній, педагогічний і духовний аспекти) / Н.В. Поліщук // *Грані. Науково-теоретичний альманах*. – Дніпропетровськ, 2016. – № 3(131) березень. – С. 17–25.

12. Свириденко Д.Б. Футурологічні аспекти модернізації в галузі вищої освіти України / Д.Б. Свириденко // *Вісник Черкаського університету. Серія: Філософія*. – Черкаси: Вид-во ЧНУ, 2014. – №11 (304). – С.64–69.

References

1. Andrushchenko, V., Peredbors'ka, I. (Ed), 2009. *Filosofiya osvity: Navchal'nyy posibnyk* [Philosophy of education: study guide]. Vyd-vo NPU imeni M.P.Drahomanova, Kyiv.

2. Bazaluk, O.O., 2015. *Postmodernizm: filosofiya osvity* [Postmodernism: philosophy of education]. *Future Human Image*, 2(5), 9–22.

3. Berehova, H.D., 2016. *Filosofiya osvity: prahmatyst-s'ko-instrumentalist-s'ka kontsepsiya formuvannya lyudyny maybutn'oho u vyshchiy shkoli* [Philosophy of education: pragmatism-instrumentalists the concept of formation of man's future in high school]. *Future human image*, 3 (6), 31–46.

4. Hubers'kyu, L., Andrushchenko, V. (Ed), 2008. *Filosofiya yak teoriya ta metodolohiya rozvytku osvity* [Philosophy as theory and methodology for the development of education]. MP Lesya, Kyiv.

5. Kyvlyuk, O.P., 2010. *Rozvytok suspil'noho zhyttya i vyklyky suchasnoyi epokhy* [Development of public life and the challenges of the modern era]. Hileya: naukovyy visnyk: Zbirnyk naukovykh prats, 36, 157–167.

6. Kozyryev, N.A., 1969. *Shlyakh u Kosmos* [Way into Space]. Neva, 12.

7. Lantsev, Y., 2015. *Stratehyu, tsely y zadachy operezhayushcheho obrazovanyya v svete eskhatolohycheskykh ozhydanyu y futurolohycheskykh prohnzov* [Strategy, goals and objectives of advancing education in the light of eschatological expectations and futurological forecasts]. *Future Human Image*, 2(5), 149–163.

8. *Natsional'na stratehiya rozvytku osvity v Ukrayini na 2012–2021 roky* [The national strategy of education development in Ukraine for 2012-2021]. Retrieved fro URL: www.medunif.lviv.ua/files/info/nats.strategia.pdf.

9. Panchenko, L., 2014. *Suspil'ne poklykannya filosofiyi osvity v umovakh hlobal'nykh transformatsiy* [Public vocation of philosophy of education in the conditions of global transformations]. *Filosofiya osvity*, 2 (15), 131–140.

10. Polishchuk, N.V., 2014. *Filosofs'ko-osvitni perspektyvy piznannya Vsesvitu ta vykhovannya dukhovnykh lyudey kosmichno-inoplanetnoho maybutn'oho* [Philosophical and educational perspectives of knowledge Universe and education of spiritual people space-alien future]. *Fylosofyya y kosmologya/Philosophy Cosmology*, Kyev, 190–200.

11. Polishchuk, N.V., 2016. Neobkhidnist' stanovlennya antropokosmichnoyi pedahohiky u XXI stolitti (filosofs'ko-osvitniy, pedahohichnyy i dukhovnyy aspekty) [The necessity of establishing anthropocosmos pedagogy in the twenty-first century (philosophical and educational, pedagogical and spiritual aspects)]. Hrani. Naukovo-teoretychnyy al'manakh, Dnipropetrovs'k, 3(131) berezen', 17–25 .

12. Svyrydenko, D.B., 2014. Futurolohichni aspekty modernizatsiyi v haluzi vyshchoyi osvity Ukrainy [Futurological aspects of modernization in the field of higher education of Ukraine]. Visnyk Cherkas'koho universytetu. Seriya: Filosofiya. Vyd-vo ChNU, Cherkasy, 11 (304), 64–69.

УДК Ч481.26.47

ВПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОСВІТНІХ СЕРЕДОВИЩ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ І КОНТРОЛЮ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

*THE INTRODUCTION OF INTERACTIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENTS FOR THE
ORGANIZATION AND CONTROL STUDENTS' INDEPENDENT WORK*

Д.Я. Андрєєв

Актуальність теми дослідження. Сучасний період розвитку суспільства характеризується як етап інформатизації. Знання і інформація стають новим продуктом, який стає стратегічним товаром ринку. Для того, щоб виготовляти цей продукт найякіснішим, необхідно професіонально покращувати систему освіти.

Постановка проблеми. Тенденція збільшення доступності комп'ютерної техніки, зменшення вартості ЕОМ і периферійних пристроїв робить ще більш актуальною задачу створення інтерактивних комп'ютерних засобів навчання.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методологічну основу дослідження по проблемі використання інтерактивного освітнього середовища складають роботи С. М. Рубенштейна, Е.І. Маїшбіца, Р. Тіссена, Б.З. Мільнера, В.А. Макарова та ін.

Постановка завдання. Метою даної

Urgency of the research. The current period of social development characterized as phase information. Knowledge and information are a new product that is becoming a strategic commodity market. In order to make this product the best quality, professionally necessary to improve the education system.

Target setting. The trend of increasing availability of computer equipment, reducing the cost of computers and peripherals makes even more urgent the task of creating interactive computer learning tools.

Actual scientific researches and issues analysis. The methodological basis of research on the issue of the use of interactive educational environment consists of S. Rubenstein, E.I. Mashbits, G. Thiessen, B.Z. Milner, V.A. Makarova et al.

The research objective. The aim of this